

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejema upravništvo in ekspedicijski
„Katol. Tiskarna“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 297.

V Ljubljani, v ponedeljek 28. decembra 1896.

Letnik XXIV.

Deželni zbor kranjski.

Seja dne 28. decembra.

Po slovesni sv. maši, katero je daroval v stolnici kanonik Kalan in katere so se udeležili z deželnim predsednikom in dež. glavarjem gg. deželni poslanci, pričel se je na starem strelišču deželni zbor.

Sejo je otvoril deželni glavar Detela. Pozdravil je vse navzoče deželne poslance, dež. predsednika, katerega je naprosil, naj tudi ob tej priliki, kakor doslej blagonsklonjeno podpira delovanje deželnega zbora. Sklican je deželni zbor v ta namen, da se dovoli provizorično pobiranje deželnih priklad in deželne naklade. Deželni odbor je zato že v prvi seji predložil potrebne predloge in želeli je, da jih zbornica reši takoj v tej seji, da dobe še do novega leta Najvišje potrjenje.

Drugi važni predlogi, katere izdeluje deželni odbor, se zaradi kratkega časa, v katerem sedaj zboruje dež. zbor, niso predložili, pač pa se izroče v prihodnjem zasedanju.

Dasi časi in razmere za našo deželo niso ravno posebno ugodni in se tudi za v prihodnje nič pri kupnejše ne kažejo, vendar zaupamo na božjo pomoč vtrjeni z zaupanjem na blagodušnost presvetlega cesarja, kateremu ob otvoritvi dež. zbora kličemo navdušeni: Slava!, ki je glasno odmeval po zbornišvi dvorani.

Deželni predsednik baron Hein pozdravi v imenu vlade poslance ter jih zagotavlja sodelovanja vlade pri deželnozborskem delu, prepričan, da bodo poslanci neumorno delavni v blagor kronovini kranjski.

Novoizvoljeni poslanec Višnikar napravi obljubo.

Rediteljema sta izvoljena posl. Lenarčič in

Lichtenberg, overovateljema deželnozborskih zapisnikov posl. dr. Žitnik in dr. Schaffer.

Verifikacijski odsek se ne voli, ker poročilo dež. odbora omenja, da proti dopolnilni volitvi v kmet-skih občinah velikolaškega, ribniškega in kočevskega okraja ni vloženega nobenega ugovora.

Vsled predloga posl. Murnika deželni zbor poročilo dež. odbora glede začasnega pobiranja deželnih priklad l. 1897 vsprejme kot nujno.

Dež. predsednik baron Hein izjavi v imenu vlade, da je vlada z ozirom na deželne razmere dovolila še začasno pobiranje po 30 kr. od vsake hektoliterske stopinje pri porabi žganih opojnih pijač, toda določi naj se gotov obrok, morda do konca aprila.

Dež. zbor nato sklene:

I. V pokritje primanjkljajev pri deželnem in normalno-šolskem zakladu naj se pobirajo od 1. januarja 1897. l. do konca aprila, ravno tiste priklade, ki so se pobirale l. 1896., in sicer:

a) za deželni zaklad:

1. 40 % na doklada na užitnino od vina, vinskega in sadnega mošta in od mesa;

2. samostojne naklade:

a) od porabe likêrjev in oslajenih opojnih tekočin brez razločka na stopinjo alkoholovine po 15 gld. od vsakega hektolitra;

b) od porabe vseh drugih žganih opojnih tekočin po stopinjah 100del. alkoholometra po 30 kr. od vsake hektoliterske stopinje;

c) od vsakega hektolitra porabljenega piva brez ozira na stopinjo alkoholovine v vsi deželi po 1 gold., in sicer pod določenimi pobiralnimi pogoji.

3) 30 % doklada na vso predpisano svoto vseh neposrednih davkov z državnimi dokladami vred.

b) za normalno-šolski zaklad:

10 % doklada na polni predpis vseh neposrednih davkov z državnimi dokladami vred.

II. Deželnemu odboru se naroča, da pridobi sklepu pod I. Najvišje potrjenje.

Poročilo dež. odbora o računskih sklepih in proračunih ustanovnih zakladov se izroči fin. odseku, upravnemu odseku pa poročili glede ustanovitve selske občine Leskovec in razdružitve selske občine Studenec v samostojni občini Bučka in Studenec.

Dalje zbornica potrdi izvolitev Fr. Višnikarja deželnim poslancem vol. okraja Kočevje-Ribnica-Vel. Lašče.

Vsled spremenjenega volilnega reda za državni zbor treba da se v sklad spravi tudi volilni red za deželnozborske volitve. V tem smislu so tudi poslanci deželnega zbora kranjskega stavili v današnji seji tak predlog, katerega so podpisali poslanci vseh treh strank. Glasi se:

Samostalni nujni predlog dr. Majarona, dr. Žitnika in tovarišev.

Visoki deželni zbor skleni:

Deželnemu odboru se naroča, da o vprašanju zastran vredbe direktnih volitev v kmetiških občinah in primernega znižanja volilnega cenusa potrebno poizve in o tem koj v prihodnji seji deželnega zbora predloži primerne nasvete.

V Ljubljani 28. dec. 1896.

Ta predlog sta vtemeljevala poslanca dr. Majaron in dr. Žitnik, povdarjajoč, da je zahteva nižjih slojev, ki so izključeni od volilne pravice, a nosijo bremena v korist države, popolno opravičena, da nam ni čakati, da bi nas javno mnenje za tako preosnovo prisililo, pač pa da prepričani o njeni opravičenosti sami to delo prevzamemo in volilno pravico v smislu jednake pravičnosti za vse slojeve

LISTEK

Nekaj za kratek čas.

(Konec.)

Usmiljenje do človeštva pa imajo. Da ljudem, ki se selijo, zlajšajo težave in sitnosti, sezidali so novo tovarno, kjer delajo pnevmatično pohištvo, t. j. opravo za sobe, ki se lahko v žepu nosi. Pnev-matično pohištvo je tako, da se z zrakom napolni in potem lahko rabi. V tej tovarni so najprej naredili pnevmatični divan ali zofo. Če se ta zofa zloži, je samo tako velika, kakor oreh, če se pa napihne, je tako velika, da ima jeden človek dovolj prostora, da si počije.

Torej za delavce, hribolazce in druge take ljudi, ki nimajo stalnega in mnogo pohištva, bo to prav koristno. Ko bo ura dvanaest odbila, bo delavec, ki je pobijal kamenje na cesti, ali blato strgal, napihnul svoj „oreh“, postavil ga na travo ob cesti in sladko počil. Ali ni to velikega pomena in velike koristi?! In kako prijetno bo sedaj potovanje.

Da pa ne treba rabiti prej opisane priprave, s katero se pride v zrak k zvezdam, in da ne bo treba toliko potovati, izumili so Amerikanci nov način, po katerem se vidi iz jednega konca (!) sveta do dru-

zega, in iz zemlje do zvezd! To se zgodi s pomočjo električne žice. In tudi slepi bodo lahko gledali konec sveta! S pomočjo iste električne žice se je ameriškemu zdravniku posrečilo slepcem zopet dati vid. No pa tega bi še treba ne bilo, saj je iznašel učenjak Reardon (če ta mož sploh živi, je vprašanje), nekaj, čemur se ves svet čudi. Od sedaj naprej namreč ne bo treba očij, bomo tudi tako videli. — Imenovani mož je naredil, opirajoč se na tresenje etrovo, pripravo, ki do-vaja tresaje etrove sluhu, in ondi proizvaja sliko, katero je sedaj naredilo oko. Velikanske uspehe je bojda imel ta mož že pri bolnikih. S pomočjo električne žice bomo od sedaj gledali tudi prizore in različne stvari na raznih mestih. Amerikanski časopisi prinašajo tudi slike o tem. — Poslov ne bomo več rabili, vse to bo nadomeščala električna žica. V New-Yorku (reci: Njujorku) že imajo električne posle.

Seveda glede iznajdb na morju tudi ne zao-stajajo. Vsega obéudovanja vreden je parnik, ki se premika na 6 kakor biša visokih valjarčkah. Parnik nima v sredi nobenega prostora, kakor druge navadne ladije, marveč vse kabine so zgornj na ravni ploščnati strehi. Parnik preplave v jedni uri 120 milj. Izumitelj menda misli, da ladije kar drsajo po vodi, kakor otroci po ledu.

Bolj zanimiva in imenitna, kakor je ta, je pa druga ladija. Ta ima dno prosojno, t. j. tako, da se lahko gleda skozi, kakor gledamo skozi okno. Če se vozite po morji, ne vidite namreč drugzega, nego zeleno vodo in modro nebo. To je pa dolgočasno gledati, in zato so prišli Amerikanci na izvrstno misel, da so napravili prosojno dno, da se morejo potniki zabavati z morskimi živalimi in pošastimi, ki se preganjajo po vodi. — Zares izvrstno skrbje Amerikanci za to, da dolg čas, kolikor mogoče, preganjajo!

Kar je pa posebno imenitno, pa še sledi.

Ne vem, kaj bi vi rekli, če bi „Slovenec“ nekega lepega dne prinesel novico, da v Ljubljani kravji duhovi okrog hodijo. Toda v Ameriki je pa to na dnevnem redu. Časnik iz Pensilvanije piše, da je tam vse ljudstvo vznemirjeno, ker vsak večer vidi kravo, kateri glava za kožo od vrata visi, kako bezlja, kakor nora čez polje. Njene oči žarijo, kakor živo oglje, mukanje njeno pa pretresa celo pokrajino. Prebivališče te čudovite pošasti je neka raz-valina, — nekdanja klavnica, kjer je več takih živalij pustilo svoje življenje. In v nekaterih krajih hodijo ljudje iz celega mesta oboroženi s puškami, samokresi in sekirami, da bi pregnali strašno prikazen. Toda krogle in sekire strahu niso mogle ničesar žalega storiti, marveč povzročil je tak vihar, da

preosnujemo. Kot majhen začetek za to je tudi stavljeni predlog, katerega nujnost je bila na to vsprejeta soglasno.

Nato so se vršile volitve odsekov. Izvoljeni so v finančni odsek: Kalan, Modic, dr. Papež, Povše, dr. Žitnik, Hribar, Murnik, Višnikar, Langer, Luckmann, dr. Schaffer, Schwegel.

V upravni odsek: Jelovšek, Pakiž, Papež, Povše, Majaron, Lenarčič, Globočnik, Barbo, Langer, Wurzbach, Lichtenberg.

V odsek za letno poročilo: Ažman, Lavrenčič, Schweiger, Pfeifer, Grasselli, Kersnik, Perdan, Auersperg, Lenkh.

Politični pregled.

V Ljubljani, 28. decembra.

Ministri — kandidati za prihodnji državni zbor. Nekateri, posebno gališki listi so objavili v minulih dneh senzačno vest, da nameravajo člani Badenijevega kabineta po vzgledu svojih tovarišev v Budimpešti prihodnjo pomlad dejansko se udeleževati volitvene borbe in nastopiti kot kandidati v nekaterih volilnih okrajih. O ministerskem predsedniku grofu Badeniju se govori, da bo kandidoval v nekem volilnem okraju pete kurije, fin. minister Bilinski pa hrepeni baje po državnozbornem mandatu za mestni okraj Stanislava-Tysmienica. Ta vest se sicer v „dobro poučenih krogih“ dementuje, vendar je pa vsekako čudno, da objavljajo te stvari ravno gališki listi, ki se sem ter tje po pravici smejo smatrati za glasila poljske večine v sedanjem kabinetu.

Volitev praškega župana. Minulo sredo so se zbrali praški mestni očetje k tretji volitvi mestnega župana, kajti niti pri prvi, niti pri drugi se ni dosegel uspeh, kakoršnega določa mestni statut. Imenovane seje se je vdeležilo 87 odbornikov, predsedoval je pa prvi podžupan dr. Podlipny, mladočeški kandidat za župansko stolicu. Staročehi so kandidovali svojega tovariša, drugega podžupana dr. Srba. Pri glasovanju je dobil ta od 86 oddanih glasov 55, mej tem ko je odpadlo na dr. Podlipnyja le 41 glasov. Izvoljen je bil toraj praškim županom Staročeh dr. Vladimir Srb, ki si je pa pridržal odmora osmih dni, da se odloči glede vsprejema ali nevsprejema izvolitve. Ta odmor se mu je dovolil po dolgi, zelo burni debati, in sicer samo z glasovi Staročehov. Tedaj se je pričel v zbornici tak nemir, da je bilo skoro nemogoče vsako nadaljno zborovanje. Mej splošnim kričanjem Mladočehov v zbornici in na galeriji je izjavil dr. Podlipny, da vsled izkazanega mu nezaupanja odlaga čast prvega podžupana, takoj na to so pa ostavili dvorano vsi Podlipnyjevi pristaši s klici: „Pojdme! Zde nemame co dělat“. Novo izvoljeni župan je rojen l. 1856 v Hořicu kot sin znane pisateljice Vence-

so se debela lomila in da so vsi ljudje trepetajoč zbežali.

Čudno pa je, da ne vprašajo za svet pet let stare prerokinje, ki v Chicagi pripoveduje prihodnost, in gotovo tudi vé, kaj ta strah pomeni. Ta otrok preroškega duha pové celo, kaj goteve osebe v določenih časih v New-Yorku delajo. (Seveda, če resnico pové, o tem se nihče ne prepriča!) Učelnjaki se zastonj trudijo, da bi razvozlati to zastavico. — Seveda, prerokinja ameriška prerokuje le ob času „suše“.

Isti časopis pripoveduje tudi o ženi, ki s samim pogledom človeka usmrti. In mnogo mož je že na ta način prišlo ob življenje!

Seveda, če imajo ljudje v Ameriki tako veliko pamet in razum, da take iznajdbe izumijo, se ne smemo čuditi, če ima tudi neki bicikel del te velikanke pameti. Nihče se ne more na njem peljati, ker kljub vsemu prizadevanju biciklista, zavije kolo vedno v svojo stran.

Po takih iznajdbah se pa človek tudi utruji. In zato ni čudno, če je zaspal neki mož, ki je že dolgo časa študiral in mislil, kako bi izmislil nekaj, čemur bi se vse čudilo; ker je pa le preveč natezal možgane, je vsled prevelike utrujenosti zaspal in že 24 let neprenehoma spi in se nič ne zbudi.

To, kar sem povedal, se le smeti od onega pleva, ki raste na tleh ameriških časopisov ob času „suše“.

I. P.

slave Lužičke. L. 1887 je otvoril lastno odvetniško pisarno ter bil dve leti pozneje voljen v mestni zbor. L. 1890 je bil pozvan v mestni svet in lansko leto se mu je podelila čast drugega podžupana.

Deželnim predsednikom v Šteti je imenovan z odlokom z dne 23. t. m. dosedanji voditelj tega predsedstva, grof Manfred Clary Aldringen. Kakor znano, je ta mož prišel na to mesto meseca februarja letos, ko je bil grof Coudenhove pozvan za namestnika v Pragi. Grof Clary Aldringen potem takem ne zasede še tako kmalu predsedniškega stola v Celovcu, kakor se je svojedobno poročalo.

Ministerska kriza v Srbiji. Dolgo časa se je že opazalo neko nesporazumljenje mej naprednjaškim Novakovičevim kabinetom in raznimi opozicijskimi strankami, vendar se je vkljub temu zelo počasi bližala rešitev tega prepornega vprašanja. Najhuje za ministerstvo je bila pa vrhu vsega zguba popolnega zaupanja tudi pri napredni stranki, kateri pripadajo malone vsi Novakovičevi tovariši. Ti toraj niso našli nikjer več potrebne opore in morali so se umakniti hudemu pritisku. Vzrokov za omenjeni razpor mej bivšo vlado in raznimi strankami je gotovo več, nikakor pa ta vzrok ni take barve, kakor ga slika Novakovičev ministerstvo v vladnem glasilu „Videlo“. Tu se namreč trdi, da je ta kriza nastala vsled vmešavanja dunajskega kabineta! Ob enem se pa zatrjuje, da je vsa napredna stranka kot jeden mož na strani kabineta. Da sta obe trditvi popolno neresnični, je jasno ko beli dan, kajti javna tajnost je, da vlada razpor mej kabinatom in napredno stranko že precej časa, ki se je v zadnjih dneh občutno poostiril, in da je stavek glede dunajskega kabineta le nesramna laž in naperjena samo na to, da se razdró prijateljske razmere mej Avstrijo in Srbijo. Posledna trditev dokazuje javno, z neovrznimi fakti podprto mnenje, da je ministerski predsednik Novakovič že dalje časa škilil preko meje v blaženo Rusijo in si mnogo prizadeval, da spravi srbski vladni čolnič v rusko vodovje. V očigled navedenemu se ni čuditi, da se kralj ni več obotavljal, vsprejeti vložene ostavke kabineta, ki mu je skušal prepričati to, po čemer je on hrepenel v svrhu duševnega in gmotnega napredka srbskega naroda.

Francoski višji vojni svet je sklenil korak, ki ne bo presenetil samo francoskih krogov, posebno davkoplačevalcev, marveč tudi davkoplačevalce v ostalih evr. državah. Sklenil je namreč popolno preosnovati vso francosko armado ter jo zdatno pomnožiti. Vsi francoski polki dobe mesto dosedanjih treh štiri bataljone. Skupno treba toraj 145 novih bataljonov. Uboga Francija, ki bo morala žrtvovati že takoj prihodnje leto približno 200 milijonov frankov, ako namreč postane ta sklep zakon, česar pa skoro ne moremo dvomiti. Toda ne samo francosko prebivalstvo bo zadet s tem grozen udarec, marveč malone celo Evropo, ker ostale države ne bodo rade zaostale za Francijo. — Nov dokaz, kako nujno potrebujemo temeljite preosnove vsega družabnega življenja na krščansko-socialni podlagi.

Slovstvo.

Marcel Charlot. - Pripovijetke gospodarstvenog sadržaja. (Preveo Milan Krešić. U Zagrebu. Tisak Dioničke Tiskare 1896, str. IV. + 138, 16°. Cena 50 novčičev.)

Lično delo ponuja zagrebška delniška tiskarna z imenovano knjižico. Oko je mora biti veselo. Tudi prevajalcev namen je lep. Iz bogate francoske književnosti hoče podati hrvatskim bralcem po svojem mnenju dobro izbrano vrsto povesti v gospodarski pouk. Radi priznavamo marljivost in dobro voljo Milana Krešića, ki s to knjigo že tretji plod francoskega gospodarstvenega slovstva na hrvatskem krožniku ponuja v poučno zabavo. V „Slovenca“ smo že ocenili njegov prevod Gnyotovega dela „Okrutništvo socialističko“; za njim je izdal Courcelle-Seneuilla knjigo „Razvoja uljudjenoga života“ in „Pripovijetke gospodarstvenog sadržaja“ so tretja knjiga te vrste, kot smo dejali.

Gre se prav za prav v vseh 12 povestih za jeden nauk. Iz vseh veje namreč poziv: „Varčujte, ker jedino le z varčevanjem se morete rešiti v gospodarskem boju!“ Basni, zgodovinske povestice in prigodbe iz vsakdanjega življenja se vrste v jedini namen, da vzbudé v bralcu veselje do štedljivosti. Slog je lep in gladek, jasen in zanimiv, vreden slovečega francoskega stilista. V tem oziru se lahko vsak slovenski pisec

mного nauči iz knjižice. Lahko in prijetno se beró vse povestice, dasi merijo vse strogo v nastavljeni cilj. Radi bi videli, da bi segli tudi Slovenci po omenjeni knjižici, da vidijo, kako je treba pojasnovati v najpoljudnejši obliki važne resnice za življenje. V tem smislu priporočamo knjižico.

Druga pa je glede na smer. Popolnoma smo prepričani, da knjiga ne more imeti drugačnih, nego dobrih učinkov. V komer vzbudi varčnost, blagor mu, in če se da po slovstvenem potu komu priti v tem oziru do živega, bo knjižica gotovo storila vse, kar je mogoče.

V tem oziru hvalimo tudi smer. Nikakor se pa ne moremo zlagati z narodno-gospodarskim ali, da rečemo drugače: s socijologičnim temeljem, na katerem sloni naša knjižica. Pisatelj pojasnuje bralcu, da zato priporoča varčnost, ker je ta ščit dostojnosti in ker nam šele ona zajamčuje lastništvo samega sebe. Dalje pa pravi, da varčnost koristi tudi družbi.

„Ekonomisti naš uče, da vsaka naložena vrednost nosi koristi v prvem redu onemu, ki dobiva obresti, v drugem tistemu, ki jo uživa kot izposojevalec. Društvo je na boljem, če raste število tistih, ki dajejo na posodo, in tako višina njihovega privarčevanega premoženja; zakaj vrednosti, ki so jih stvorili, dajejo priliko delavnosti drugega človeka, da ž njihovo pomočjo vstvarja nove. Varčnost je po tem takem društvena krepost“.

Možu se pozna, da tiči črez glavo v industrialne ali menčestersko-liberalne ekonomične šole trditvah. Kapitalist je po svojih načelih, kot bi ga iz Rotšilda izstrigel. Zopet ponavljamo, da varčnosti nikakor ne preziramo in da je često nujno potreben opomin k nji. A pri tem pa odločno zanikavamo, da bi bila v današnjih razmerah varčnost — socialna ali društvena krepost, še manj pa odobravamo razloge, ki jih navaja pisatelj.

Varčnost v opisanem smislu vzdržuje kapitalizem in je h krati v protislovju z njim. Vkljub temu, da nam pisatelj zatrjuje, da denar ne sme postati gospodar, da se ne sme obožavati, vklepa vendar njegovo načelo pravo pravcato denarno gospodstvo v družbi. Vsak goldinar, ki se prihranja, zahteva obrestij. In teh ne more dobiti sam iz sebe, ker je neplodovit; poišče si jih torej pri tistih dveh faktorjih, ki sta jedina plodovita in ki jedina vstvarjata nove vrednosti — utrga jih namreč zemlji in delu. Zato morata po tem načelu nujno propadati kmet in delavec. Čim več je denarja, ki išče obrestij, tem več sovražnikov imata ta dva temeljna stanova v družbi. Varčnost v napominanem smislu je torej pač v naši dobi neko potrebno zlo, ker je posamniku nemogoče razbiti krivično denarno nadvlado, nikakor pa se ne sme šteti med družabne kreposti. Tudi pri posamniku težko — dobimo v našem času v konkretnem slučaju pri tem, kar opisuje liberalni Francoz za varčnost, znake prave kreposti.

Dejali smo, da je vrhu tega Charlotovo načelo v protislovju s kapitalističnim sestavom samim. Če se hoče vzdržavati sedanjí ne-„red“, se mora pred vsem skrbeti za živahen konsum. Čim pada konsum, pada tudi proizvodnja in s tem trpi kapitalist, trpi delavec, trpi prvi proizvajalec potrebnih surovin, namreč kmet. — Čim večji in živahnejši je konsum, ali da rečemo z drugimi besedami: čim več morejo ljudje potrošiti, zapraviti za prave in namišljene potrebe in ugodnosti, tem bolje stoji naša doba. Kapitalizem mora špekulirati na zapravljanje. Kakor ne pozna pravičnosti pri svojem proizvodjanju, tako ne sme poznati zmernosti pri vživanju. Da so kapitalistično-ekonomične razmere v resnici dejansko tudi uvedle splošno teženje po razkošju in neomejenem vživanju, bi nam bilo pač lahko dokazati. A to je tako razvidno v naši družbi, da sploh dokazovati ni treba.

Vprašujemo torej: Ali je upravičen v taki družbi poziv k varčnosti? Ali more imeti kaj uspehov, če se ne izpremeni cel razdrapan kolovoz, po katerem sedaj civilni ekonomični voz?

Menimo, da je tem vprašanjem lahek odgovor. Charlot je liberalalec; liberalno gleda svet s svojim umom, ali boljše: liberalno je slep. Srce ima pa dobro. Rad bi pomagal ljudem. Zato jim kliče, naj štedijo. Videli smo, kolikega pomena je tak socialen nasvet. Kmalu bo večina ljudstva na tem, da ji bo primanjkovalo vsakdanjega kruha. Ali se ne čuje z vrste sitih „ljudomilov“ poziv k štednji kot — roganje? In komur je znan sedanjí denarni promet, vé tudi, da večje svote nujno požirajo

manjše. Manjši varčevalci varčujejo za — velike, ki morajo „varčevati“ t. j. vedno nove svote podajati v proizvodnjo, ker jih pri vsem razkošju ne morejo zapraviti.

Nravní pomen varčnosti je v resnici velik, a le tedaj, če vodi varčnost načelo zmernosti, načelo krščanskega zatajevanja. Ekonomično je varčnosti vrednost — ničeva, slepilna.

Charlot je pokazal s svojimi načeli, da se brez pravih nravnih načel, ki so utemeljena jedino le v Kristusove vere naukih, ne kaže vsedati na stolico — družabnega svetovalca. I. Sovran.

Proračun mestnega zaklada za leto 1897,

odobren v sejah mestnega zbora ljubljanskega dne 22. in 23. decembra.

A. Redna potrebaščina.

I. Uprava v obče.

1. Funkcijska pristojbina županova s stanarino	3000 gld.
2. Plače uradnikom:	
a) konceptno osobje	9570 gld.
b) stavbinski urad	7480 „
c) mestni komisarijat	2640 „
d) mestno knjigovodstvo	5420 „
e) mestna blagajna	5760 „
f) pisarnično osobje	6280 „
	37150 „
3. Redarstvo	30790 „
4. Plače slugam	5270 „
5. Deputati in druge potrebaščine	5240 „
6. Nagrade in podpore	1600 „
7. Mirovine in miloščine	9227 „
8. Pisarnične in druge potrebaščine	5360 „
9. Potni stroški	1000 „
10. Nočne patrolje in talije za prijetja	650 „
11. Oskrbovanje vjetnikov in potrebščine po ječah	560 „
12. Razni upravni stroški	500 „
13. Dispozicijski fond	1500 „
Svota I. poglavja	101847 gld.

II. Uprava mestne imovine.

1. Poslopja in zemljišča:	
a) Davki	1960 gld.
b) vzdrževanje mestnih poslopij	7987 „
	9947 „
2. Vrednostni papirji	1887 „
3. Mestne davščine:	
a) tržni troški	95 gld.
b) naprava pasjih mark	30 „
c) sejmišče	400 „
d) razni stroški	50 „
	575 „
4. Podturnska graščina	5782 „
Svota II. poglavja	18191 gld.

III. Ceste, ulice, trgi in sprehajališča.

1. Poprave in vzdrževanje:	
a) mestne ulice, ceste in trgi	15000 gld.
b) iška, šmartinska in črnoška cesta	2210 „
c) mostovi in ograje	2860 „
d) vodnjaki, kanali in vodovodi	2300 „
e) drevoredi in drevesnice	210 „
f) razni stroški	200 „
	22780 gld.
2. Čiščenje mesta	13300 „
3. Razsvetljava mesta	13500 „
Svota III. poglavja	49580 „

IV. Zdravstvene in blagotvorne zadeve:

1. Zdravstveni stroški:	
a) Plače	6285 gld.
b) razne potrebaščine	2863 „
	9148 gld.
2. Blagotvorni troški:	
a) ustanove	1000 gld.
b) doneski, in sicer	
1. Elizabetini otroški bolnišnici	500 gld.

2. Nedostatek ubožnemu zakladu 7969 gld.
3. Lj. kuhinji 50 gld.
4. Vseučiliškemu zavodu v Beču 25 gld.
5. Za zdravljenje škrofuloznih otrok v Gradežu 300 gld.
6. Članarina marib. društvu za odp. k. 5 gld.

8849 „

9849 „

Svota IV. poglavja 18997 gld.

V. Šolstvo, znanost in umetnost.

1. Ljudsko šolstvo:	
a) I. mestna 5razredna deška ljudska šola	2015 gld.
b) II. mestna 5razredna deška ljudska šola	1305 „
c) mestna 8razredna deškiška šola	3210 „
d) nunska 8razredna deškiška šola	812 „
e) mestna 2razrednica na Barju	467 „
f) mestna nemška deška ljudska šola	2003 „
g) mestna nemška deškiška šola	720 „
h) vzdrževanje nov. šolskega poslopja na Erjavčevi cesti	200 „
i) obrtni prip. šoli	770 „
k) c. kr. mestni šolski svet	100 „
l) okr. učit. knjižnica	50 „
	11652 gld.
2. Razna učilišča:	
a) C. kr. realka	3528 gld.
b) obrtna nad. šola	500 „
c) šola za modelovanje	25 „
d) I. mestno otroško zabavišče	930 „
e) otroško zabavišče pri Uršulinkah	280 „
f) c. kr. obrtni strokovni šoli	6474 „
g) višja deškiška šola	5000 „
h) II. mestno otroško zabavišče	930 „
	17667 „
3. Razni troški, in sicer:	
a) Glasbeni Matici	1200 gld.
b) Narodni šoli	200 „
c) Dram. društvu	6000 „
d) Filharmon. društvu	200 „
e) za vzdrževanje botaničnega vrta	205 „
f) stanarina in vodarina za pisarno trgovinske in obrtne zbornice	420 „
g) strelskemu društvu	26 „
h) za šolski delarni	280 „
i) družbi sv. Cirila in Metoda	500 „
k) družbi „Radogoj“	200 „
l) slov. plan. društvu	300 „
m) prof. Vodušku za meteor. poročila	100 „
n) nakup harmonija za šolo na Barju	110 „
o) dijaški mizi na graškem vseučilišču	150 „
p) tiskarskemu društvu	25 „
in nekat. manjši stroški	258 „
	10174 „
Svota V. poglavja	39493 gld.

VI. Vojaška nastanitev.

1. Najemnina za stanovanje	2349 gld.
2. Letni donesek za bramb. vojašnico	500 „
3. Poprave v stanovanjih	20 „
4. Razni stroški	80 „
Svota VI. poglavja	2949 gld.

VII. Raznoterosti.

1. Subvencija gasilnemu društvu	800 gld.
2. Čuvaja na gradu	720 „
3. Nakup gasilnega orodja	100 „
4. Osuševanje barja	40 „
5. Drugi troški	400 „
Svota VII. poglavja	2060 gld.

Svota rednih potrebaščin 233117 gld.

(Dalje sledi.)

Dnevne novice.

V Ljubljani, 28. decembra.

(Deželni zbor kranjski,) ki se je danes sešel, je tudi že danes dovršil svoje delo, dovolivši deželni provizorij. — Kot načelniki posameznim odsekom so bili izvoljeni: za finančni odsek dr. Papež, namestnik dr. Schaffer, za upravni odsek baron Lichtenberg, namestnik dr. Tavčar, za odsek letnega poročila Peter Grasselli, namestnik baron E. Auersperg. — Deželni glavar je zaključil sejo ter omenil, da pismeno naznani dan prihodnje seje.

(Cesarjev dar.) Presvetli cesar je podaril predstojništvu filijalne cerkve v Gorenji Lokvici, v črnomaljskem okraju, za pozidavo zvonika svoto 300 gld. iz zasebne blagajne.

(Osebná vest.) Gospod Ivan Luzar, revident južne železnice na Dunaju, imenovan je višjim revidentom ravnotam. Imenovanec je vrl Slovenec, čeravno je uže 30 let na Dunaju. Slovenske zadeve rad podpira, kjer mu je le moč. Zato mu k imenovanju iz sreč čestitamo!

(Za vinogradnike!) Koleka proste so vsled pojasnila finančnega ministerstva vse take vloge, s katerimi se prosi za zemljknižni odpis jedne parcele od zemljknižne celote, oziroma pripis kake parcele iz tega namena, da more služiti nova zemljknižna celota kot hipoteka pri posojilih iz državnih ali deželnih sredstev v svrhu nove nasaditve uničenih vinogradov. Ta olajšava se opira na člen III. zakona z dne 3. oktobra 1891, drž. z. št. 150.

(Javen shod pri Maliču.) Včeraj, v nedeljo je imela obrtna zveza za Kranjsko javni shod pri Maliču. Mestni odbornik g. Turk pozdravi kot predsednik zveze navzoče zborovalce ter otvori shod. — Prvomestnikom se voli g. Klein, zapisnikarjem gosp. Pauer. — Prvi govornik g. Turk poroča o obrtnem vprašanju in pozivlje navzoče obrtnike, da stopijo v obilnem številu v organizacijo. — K debati se oglasi drž. posl. dr. Ferjančič, ki pobija socialno-demokratsko naziranje, češ da mali obrtni ni več pomoči. Nasvetuje tudi dvoje točk, kako bi se pomagalo malim obrtnikom. Prvič, temeljitejšo splošno in strokovno izobrazbo; drugič, naprave skupnih skladišč za blago, da bi se na ta način preprečila konkurenca od strani velike industrije. Govorniku odgovarja sodrug Železnikar, češ da ni več rešitve malim obrtnikom. Pomoč je le še v socialni demokraciji. — Gosp. Šturm izraža željo, da bi se vlada ozirala pri oddaji vojaških del zlasti na male obrtnike in da bi se stavbenim podjetnikom prepovedalo izvrševati več obrtov. O obrtnem vprašanju so govorili še gg. dr. Gregorič, Železnikar in Zadnik; — zadnja dva v smislu soc. demokracije — in g. Gostinčar. — Dr. Krisper predlaga resolucijo, da naj slovenski državni poslanci in mestni zastop na merodajnem mestu izposlujejo, da se obrtnikom po potresu podeljena podpora ne iztirja, marveč odpiše. Govornik še povdarja, da narodna stranka v mestnem zastopu navadno pobija njegove predloge, ki bi bili v prospeh prebivalstva. — Zupan Hribar reaguje na govor dr. Gregoričev in na izjavo dr. Krisperja, dr. Ferjančič odgovarja na napade soc. demokratov. Nato se zaključí razprava o prvi točki in na predlog predsednika Kleina se spojite druga in tretja točka v jedno debato. Glede združenja slovenskih strank poroča g. Prosenc ter v kratkih besedah naslika postanek slovenskega razpora. Narodno-napredna gospoda je začela principijelno duhovščino izključevati iz javnih zastopov in nasprotstva so se začela na vsej črti pojavljati. K sklepu pa preide govornik do zaključka, češ, da je ves razpor „eseben“. V istem smislu govori še dr. Gregorič in Gostinčar. Zoper zjedinenje govori soc. demokrat Zadnik, ker — po njegovih besedah sprava s „klerikalci“ ni mogoča. —

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v kurznem listu
raznamovanih
menic in vrednostij

Menjalnica bančnega zavoda

Schelhammer & Schattera

Wien,
I. Bezirk,
Stefansplatz
Nr. 11, Parterre.

Konečno se je vsprejela resolucija, da naj se od vsacega kandidata zahteva, da vstopi v jugoslovanski klub. Nato zaključi predsednik shod.

(Imenovanje.) Kakor poroča „Wiener Ztg.“, je imenovan g. dvorni svetovalec Perko na Dunaju predsednikom c. kr. deželne sodnije v Celovcu. Kakor znano, se je o tem imenovanju marsikaj pisalo po listih in ugibalo, kdo bo naslednik odstopivšemu Mylius-u. G. Perko je zmožen slovensčine. Le pravično je, da se je v tem oziru vendar enkrat oziralo tudi na potrebe slovenskega prebivalstva!

(Veliko pozornosti) obuja slovenska narodna šola velikovška tako pri našincih, kakor pri nasprot-
nikih in šolskih oblastih. Da zelo zanima tudi le-te, kaže dejstvo, da sta jo obiskala, dasi ne obstoji niti cela dva meseca, že dva nadzornika: minuli teden okrajni nadzornik Artnak iz Velikovec, v ponedeljek dne 21. t. m. pa c. kr. deželni šolski nadzornik Palla. Oba sta pouk in vse drugo inspicerala zelo natanko, da, strogo. Bržkone se zna o tem govoriti še na drugem mestu. Kolikor nam je znano, gospod Palla ni obiskal kot c. kr. deželni šolski nadzornik še nobene šole koroške, najprej je stopil v velikovško slovensko!! — To kaže, kako se vse zanima za velikovško šolo. Slovenci! Zanimajmo se za-njo prav živo i mi in kažimo to zanimanje dejanski — z obilnimi darovi!

(Povodenj.) Minuli teden je vsled dolgotrajnega deževja Sora tako narasla, da je 20. t. m. popoldne razdrila in odnesla najpreje jez mlinarja Jurija Marcine iz Gaberka, kmalu potem pa tudi pred dvema tednoma popolno popravljene leseni most pod Gaberkom.

(Pokradli so) neznani tatovi v noči od 18. na 19. t. m. iz postajične blagajne na Savi pri Litiji znesek 75 gld.

(Zlata ura) je najdena v frančiškanski cerkvi. Ker se ljubljanskih prebivalcev nihče ne oglasi, dasi je bilo oznanjeno s prižnice, utegnili jo je izgubiti tuja oseba. Več se izve v župni pisarni.

(Sarajevski nadškof dr. Stadler) se je na zadnjem potu mej poškodovane po povodnji prehladil ter mora bivati nekaj časa v postelji. Hvala Bogu, da za preblagega nadškofa bolezen ni nevarna.

Telegrami.

Dunaj, 28. decembra. Presvetli cesar se je povrnil danes zjutraj iz Monakovega, kamor se je bil podal 26. t. m. zjutraj iz Welsa.

Dunaj, 28. decembra. Danes so se otvorili nižje-avstrijski, češki, štajerski, kranjski in dr. deželni zbori. V češkem deželnem zboru je predložil dež. odbor poročilo glede uvedbe direktnih volitev v kmečkih občinah. Namestnik je naglašal v svojem pozdravnem govoru, da bode vlada, ki je izjavila, da hoče bližje stopiti boju glede narodnih vprašanj, podpirala vsak korak, ki bo meril na to, da se poravnajo dosedanja nasprotstva. Namestnik se hoče vedno ravnati po načelu enakopravnosti za obe narodnosti. — V nižje-avstrijskem deželnem zboru so stavili posl. Noske s tovariši in Filipović s tovariši predloge glede spremembe volilnega reda za deželni zbor in deželnega reda. — V štajerskem deželnem zboru je naznanil deželni glavar Wurmbrand predlogo glede

uvedbe naravnostnih volitev v kmečkih občinah.

Dunaj, 28. decembra. Deželno - zborni poslanec Fürnkranz je umrl danes zjutraj nenadoma. Zadel ga je kap.

Hamburg, 28. decembra. Minule praznike so priredili stavkujoči delavci več shodov, na katerih so izjavili, da vztrajajo še nadalje v stavki. Mir se ni kalil.

Petrograd, 28. decembra. Grof Šuvalov, generalni guverner varšovski in poveljnik ondotnega vojaškega okraja, je stopil v trajni pokoj, ker se mu zdravje ni utrdilo.

Madrid, 28. decembra. Na otoku Manila se je vršil minule dni boj mej vstaši in vladnimi četami. Padlo je baje 51 vstašev, ranjenih pa je mnogo več. — V neki ječi v mestu Manila, v kateri je bilo zaprtih 3000 oseb, so zasledili zasnovano zaroto, katero so pa še pravočasno odvrnili s tem, da so premestili vjetnike.

Preizkusili in priporočili

so sloviti vseučilišni profesorji in zdravniki
tinkture za želodec lekarnja Piccolija v Ljubljani (Dunajska cesta),
katera je ugodno učinkujoče, želodec krepčujoče, slast in prebavljenje pospešujoče in telo odpirajoče sredstvo. — Stekleničica velja 10 kr. 121 (50-44) 1

Umrli so:

24. decembra. Vincencija Terezija Lončar, usmiljena sestra, 27 let, Radeckega cesta 11, caries et necrosis oss. carc. — Anton Jakše, dninar, 41 let, Sv. Petra nasip 65, paralysis cordis.

25. decembra. Hermina Schaffer, zasebnica, 38 let, Florjanske ulice 18, embolie.

26. decembra. Terezija Kveder, tovarniška delavka, 24 let, Poljanska cesta 57, jetika. — France Meisetz, zlatarjev sin, 3 leta, Kolodvorske ulice 11, škrlatica.

V otroški bolnišnici:

25. decembra. Albina Vizjak, železniškega delavca hči, 5 let, škrlatica.

V deželni bolnišnici:

21. decembra. Ivan Jančar, gostač, 74 let, ostarelost.
22. decembra. Martin Odar, pekovski pomočnik, 25 let, jetika.

24. decembra. Jera Hauptman, železniškega čuvaja vdova, 65 let, kap.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
27	9. zvečer	741.1	2.1	sl. jzah.	jasno	
28	7. zjutraj	741.8	-0.9	sr. svzh.	megla	0.0
	2. popol.	740.4	2.2	sl. svzh.	jasno	

Srednja večerajšnja temperatura 3.2°, za 7.5° nad normalom.

100 do 300 gld.

na mesec lahko pošteno zasluži sleherni ter povsod brez zgube, ako hoče prodajati postavno dopuščena državna pisma in srečke.

Ponudbe pod naslovom: „leichter Verdienst“ Rudolffu Messe, Dunaj. (747 10-6)

Koverta s firmo
in
vizitnice
priporoča
„Katol. Tiskarna“
v Ljubljani.

Živinski semenj.
Podpisano županstvo naznanja, da bo
v ponedeljek dné 4. prosinca 1897
v Domžalah
živinski semenj.
Županstvo v Domžalah,
dné 26. decembra 1896.
Matevž Janežič, župan.

Dunajska borza.

Dné 28. decembra.	
Skupni državni dolg v notah	101 gld. 40 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 „ 50 „
Avstrijska zlata renta 4%	122 „ 90 „
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	100 „ 85 „
Ogerska zlata renta 4%	123 „ 45 „
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 „ 20 „
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	935 „ — „
Kreditne delnice, 160 gld.	375 „ 25 „
London vista	120 „ — „
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 „ 90 „
20 mark	11 „ 76 „
20 frankov (napoleonidor)	9 „ 53 „
Italijanski bankovci	45 „ 42 „
C. kr. cekini	5 „ 67 „

Dné 24. decembra.	
4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	143 gld. 75 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	155 „ — „
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	188 „ 50 „
4% zadolžnice Rudolffove želez. po 200 kron	98 „ 75 „
Tisne srečke 4%, 100 gld.	137 „ — „
Dunavske vravnave srečke 5%	129 „ — „
Dunajsko vravnavo posojilo l. 1878	107 „ 60 „
Posojilo goriškega mesta	112 „ — „
4% kranjsko deželno posojilo	98 „ 85 „
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 „ 40 „
Priporitetne obveznice državne železnice	225 „ — „
južne železnice 3%	173 „ 40 „
južne železnice 5%	128 „ — „
dolenjskih železnice 4%	99 „ 50 „

Kreditne srečke, 100 gld.	200 gld. — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	136 „ — „
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	18 „ — „
Rudolffove srečke, 10 gld.	22 „ 50 „
Salmove srečke, 40 gld.	70 „ 25 „
St. Genois srečke, 40 gld.	71 „ 50 „
Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 „ — „
Ljubljanske srečke	22 „ 75 „
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	154 „ 75 „
Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. st. v.	3405 „ — „
Akcije tržaškega Lloyd, 500 gld.	427 „ — „
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	91 „ 50 „
Dunajskih lokal. železnice delniška družba	68 „ — „
Montanska družba avstr. plan.	85 „ 50 „
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	156 „ — „
Papirnih rubljev 100	127 „ 12 „

Nakup in prodaja
vsaakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Kavarovanje za zgube pri izrebanjih, pri izrebanju
najmanjšega dobitka.
Kulatna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„M E R C U R“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visokega
sreztovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnic.